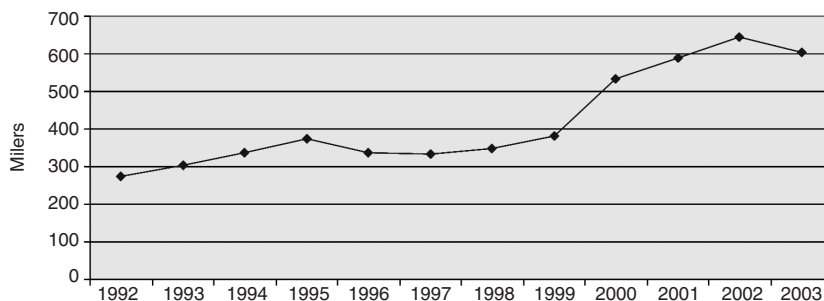

Evolució del nombre de visitants als monuments gestionats per la OGM (1992-2003)*

* Aquest recompte no inclou els visitants per activitats.

ininterrompudament des de 1992. El poder de convocatòria d'aquesta activitat es va mostrar força gran: al voltant de 5.000 estudiants cada any, amb l'excepció del 2001, que celebrà la desena edició reunint 15.000 alumnes de 21 països diferents.

Entre 1992 i 2003 els monuments gestionats per l'OGM reberen al voltant de 5 milions de visitants.

6. Arqueologia

6.1 LES EXCAVACIONS: INVESTIGACIÓ I INVENTARI

Com en totes les polítiques referents al patrimoni, el pas previ a qualsevol actuació política havia de ser, forçosament, el coneixement i la realització de l'inventari dels mateixos béns, en aquest cas els arqueològics. Això permetria establir prioritats, programar excavacions en uns indrets en comptes d'uns altres, etcètera. La primera tasca que va emprendre la Generalitat, doncs, va ser la confecció d'un inventari documentat del patrimoni arqueològic català, degudament classificat per comarques. Aquest inventari mai no va poder arribar a ser definitiu: sempre s'anaven descobrint —i probablement sempre se'n

descobriran— noves restes que feien imprescindible una actualització de les cartes.

El 1997, totes les comarques estaven inventariades. El 2003, l'Arqueodada, és a dir, la base de dades de l'Inventari Arqueològic i Paleontològic de Catalunya, recollia informació sobre 9.487 jaciments arqueològics, 503 jaciments paleontològics i 98 indrets que havien donat resultats negatius. L'Inventari també recull informació sobre 1.358 prefitxes corresponents a llocs on es coneixia l'existència de jaciments o possibles jaciments dels quals encara no es tenia prou informació per incloure'ls en la base de dades.

6.1.1 *El Programa d'Arqueologia Urbana*

Un dels problemes en què sovint topaven els constructors era l'aparició de restes arqueològiques desconegudes en llocs on s'havien d'aixecar pisos, construir pàrquings, etcètera. Per llei, en un cas així el constructor havia d'avisar immediatament el Departament de Cultura i comunicar-li la troballa. Moltes vegades, però, ja s'havia consumat, ni que fos parcialment, la destrucció del jaciment i del bé patrimonial desconegut fins aleshores. La Generalitat, davant, aquest problema, va engegar, el 1991, el Programa d'Arqueologia Urbana. La seva missió era la de realitzar estudis encaminats a definir i delimitar l'estructura dels jaciments existents al subsòl dels nuclis urbans de Catalunya de manera coordinada amb l'Ajuntament de la població afectada.

La primera fase del Programa d'Arqueologia Urbana es va estendre de 1989 fins al 1995. La segona fase es va iniciar l'any 2000.

1a fase. En la primera fase es van fer les cartes arqueològiques de Tossa de Mar, el Masnou, Sitges, Sant Andreu de Llavaneres, Sabadell, Rubí, Lleida, Girona, Barcelona, Mataró, Manresa, Vic, Tortosa i Tarragona.

2a fase. Granollers, Isona, Conca Dellà i Badalona.

6.1.2 L'arqueologia subaquàtica

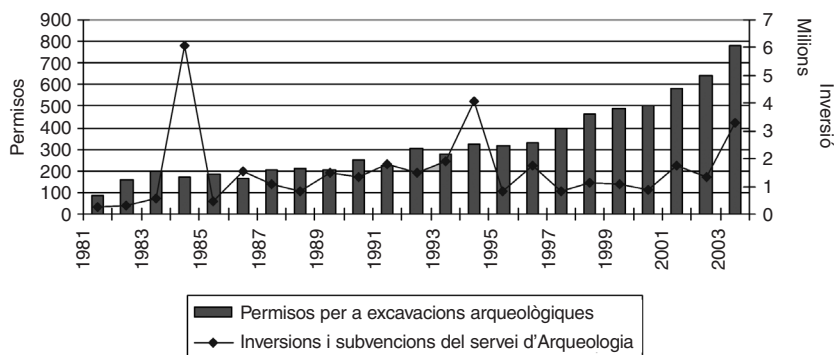
El 1985 es va iniciar la confecció de l'Inventari del Patrimoni Arqueològic Subaquàtic de Catalunya. Sis anys més tard, el 1991, la Generalitat va adquirir el vaixell Thetis i el 1992 es va crear el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya. El 1992, s'havien documentat 92 jaciments subaquàtics.

El 1981, la Generalitat obrí una línia d'inversions i una altra de subvencions destinades a finançar les excavacions arqueològiques programades, és a dir, aquelles que eren fruit d'una trobada planificada per l'estudi.

Entre els anys 1984 i 1990, amb l'excepció del 1985, el Departament de Treball i el de Cultura van signar un conveni pel qual es donava feina a les persones aturades perquè poguessin treballar en excavacions arqueològiques. Això explica que el 1984 la inversió en excavacions pugés fins als 6 milions d'euros. Els quatre milions i escaig de 1994 corresponen a la inversió que realitzà el Departament per a l'expropiació del teatre romà de Tarragona.

Les inversions i subvencions també inclouen l'import dels convenis que es van signar amb diverses universitats i altres centres acadèmics per realitzar treballs de topografia, anàlisis de datació de les restes amb carboni 14, etcètera.

Permisos d'excavació i inversions i subvencions (1981-2003)

L'actuació en aquells jaciments importants, que ens aportaven molt en el coneixement del passat de la història de Catalunya, i per la seva complexitat, definiren campanyes successives anuals d'excavació. La concentració en els jaciments arqueològics importants definien l'aportació de la Generalitat: Empúries, Ullastret, Isona, Seu de Lleida, Tarraco, Els Munts, són alguns exemples de continuïtat en les campanyes.

Un altre tema són les excavacions d'urgència. El traçat de carreteres, d'autopistes, les construccions de tot tipus en ciutats i municipis, porta al descobriment de restes arqueològiques que formen part del nostre patrimoni. La Generalitat ha tingut cura de realitzar les excavacions necessàries per documentar les trobades i en cas que aquestes siguin d'importància, protegir-les. Això ha fet treballar, amb urgència per no aturar les obres o bé canviar emplaçaments quan les restes trobades eren objecte de protecció. Un treball conjunt del Departament de Cultura amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, i amb les mateixes empreses constructores (cas d'Abertis i la construcció d'autopistes, per exemple), han portat a documentar i en molts casos salvaguardar part del Patrimoni Arqueològic.

6.2 LES POLÍTIQUES DE DIFUSIÓ

En l'àmbit de la difusió destaca la creació de la figura dels Parcs Arqueològics, jaciments habilitats perquè poguessin ser visitats pel conjunt de ciutadans. Pel que fa a les restes mobles, aquestes s'exposaven a les diferents seus del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya. Així mateix, el Servei va organitzar exposicions itinerants, conferències i altres activitats relacionades amb la difusió de l'Arqueologia. Entre les conferències destaca la Tribuna d'Arqueologia, reservada per a iniciats, que consistia en la celebració anual d'un cicle de conferències que versaven sobre arqueologia. La primera edició es féu el 1983. La publicació de les memòries arqueològiques és un altre element de difusió.